

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

NAKNADNI ROK

3.
obdobje

Ponedeljek, 3. junij 2013 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.
Preizkusu je priložena barvna priloga.*

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
ob koncu 3. obdobja

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 25 strani, od tega 3 prazne in barvno prilogo.

Stari vek

3. a) Oglej si sliko 4 in odgovori na vprašanje.

Slika 4: Seznam faraonov v templju Setija I. Seznam se je začel s prvim faraonom Menesom in končal s faraonom Setijem I.

(Vir: <http://www.lessing-photo.com/dispimg.asp?i=08010370+&cr=4&cl=1>. Pridobljeno: 14. 1. 2013.)

Stari Egipčani so uporabljali slikovno pisavo, ki jo imenujemo hieroglifi. Z uporabo slike 4 razloži, zakaj se je razvila pisava v starem Egiptu. Odgovor napiši na črti.

- b) Oglej si sliko 5 in odgovori na vprašanje.

Slika 5

(Vir: J. Razpotnik, D. Snoj, Raziskujem preteklost, Rokus Klett, Ljubljana 2007.)

Stare civilizacije so najprej razvile podobopis. Zakaj danes na nekaterih mestih, na primer na letališčih, namesto običajnih napisov vse bolj uporabljamo simbolno pisavo?

Odgovor napiši na črti.

(2 točki)

8. Oglej si sliko 8 in reši nalogo.

Slika 8

V srednjem veku so fevdalni gospodje prebivali v gradovih.

- a) Razloži, kako so se prebivalci gradov branili pred sovražniki.
Odgovor napiši na črti.

- b) Navedi en razlog, zaradi katerega danes ne gradimo več mogočnih in utrjenih bivališč.
Odgovor napiši na črti.

(2 točki)

10. Preberi besedilo in reši nalogo.

Pismo uskoškega poveljnika barona Thurna deželnemu stanovskemu odboru za Kranjsko, 1573:

»V naglici sporočam gospodom, da sem zbral nekaj deželanov, uskokov in podložnikov, do nekako petsto mož, in se ob enajstih dopoldne dvignil proti uporniškim kmetom. Ko so nas ti opazili (bilo jih je menda okrog dva tisoč), so takoj pobegnili in se zatekli v mestece Krško. Zaradi tega sem ukazal, naj pehota napade z zgornje strani, konjenica pa z druge. /.../ Uskoki so močno divjali in ropali, tako da sem se sam moral zgroziti.«

(Vir: M. Rode, Koraki v času, Novi vek, Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke, DZS, Ljubljana 2001.)

- a) Kako v zgodovinopisju imenujemo gibanje kmetov, ki ga opisuje besedilo?
Odgovor napiši na črto.

- b) Iz besedila ugotovi, kaj je bil glavni dejavnik, ki je prispeval k porazu kmetov.
Odgovor napiši na črto.

(2 točki)

12. Preberi besedilo in reši nalogo.

Deklaracija o pravicah človeka in državljana, 26. 8. 1789:

1. člen: Ljudje se rodijo in živijo svobodni ter enaki v pravicah. Družbene razlike smejo temeljiti le na splošnem interesu. /.../
3. člen: Načelo vse suverenosti izvira predvsem iz naroda. Nobeno telo, noben posameznik ne more izvrševati oblasti, ki ne izhaja neposredno iz naroda.

(Vir: M. Žvanut, P. Vodopivec, Vzpon meščanstva, Zgodovina za osmi razred devetletne osnovne šole, Modrijan, Ljubljana 2000.)

- a) Iz besedila razberi in poimenuj miselnost, ki je vplivala na avtorje deklaracije. Odgovor napiši na črto.

- b) V besedilu poišči člen, ki je vplival na zahtevo po spremembi oblasti v Franciji konec 18. stoletja. Številko člena napiši na črto.

- c) Razloži, kako v demokratični Sloveniji uresničujemo 3. člen deklaracije. Odgovor napiši na črto.

(3 točke)

16. Preberi besedilo in reši nalogo.

Ustanovitev Univerze v Ljubljani leta 1919:

Ustanovljenih je bilo pet fakultet: teološka, pravna, filozofska, tehniška in medicinska: ta je imela samo štiri semestre. Predavanja so se večinoma začela decembra 1919. /.../ Pred prvo svetovno vojno je bilo na avstrijskih univerzah in visokih šolah vsako leto okoli 900 slovenskih študentov. Njihovo število je v dobrih dveh desetletjih naraslo na 2400. /.../

(Vir: Slovenska kronika XX. stoletja, Nova revija, Ljubljana 1997.)

- a) Leta 1919 smo Slovenci dobili prvo univerzo na slovenskih tleh. Kje se je do tega časa šolala večina slovenskih študentov? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Krakow.
- B Pariz.
- C Padova.
- D Dunaj.

- b) Razloži, zakaj se je več Slovencev vpisalo na univerzo po letu 1919. Odgovor napiši na črti.

- c) Kaj se je spremenilo od ustanovitve univerze, da ima danes večje število fakultet? Odgovor napiši na črti.

(3 točke)

18. Preberi besedilo in reši nalogo.

Leta 1943 je izdal Vrhovni plenum Osvobodilne fronte razglas o priključitvi Slovenskega primorja k združeni Sloveniji.

1. Vrhovni plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda izpolnjuje temeljno, iz naravnih in zgodovinskih pravic izhajajočo zahtevo slovenskega naroda ter proglašča priključitev Slovenskega primorja svobodni in združeni Sloveniji v svobodni in demokratični Jugoslaviji.
2. Italijanski narodni manjšini na priključenem ozemlju je zajamčena avtonomija. O izvedbi avtonomije bodo razpravljali pooblaščeni zastopniki slovenskega in italijanskega primorskega prebivalstva, kakor hitro bodo dovoljevale razmere.

(Vir: Š. Zadnik, I. Križnar, Zgodovinska čitanka za 8. razred osnovnih šol, DZS, Ljubljana 1987.)

- a) Pod čigavo oblastjo je bila Primorska po prvi svetovni vojni?
Odgovor napiši na črto.

- b) S čim utemeljuje Vrhovni plenum OF zahtevo o priključitvi Primorske k Sloveniji?
Odgovor napiši na črti.

- c) Kako Slovenija danes uresničuje drugi sklep razglasa?
Odgovor napiši na črte.

(3 točke)

20. Oglej si karikaturu na sliki 10 in reši nalogo.

Slika 10

(Vir: E. Dolenc, A. Gabrič, M. Rode, Koraki v času, 20. stoletje, Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. razred devetletke, DZS, Ljubljana 2003.)

a) Na črto napiši ime gospodarskega sistema, ki ga je imela Jugoslavija po letu 1945.

---

b) Katero jugoslovansko republiko predstavlja deklica na karikaturi?
Odgovor napiši na črto.

---

c) Jugoslavija je konec 20. stoletja razpadla. Ugotovi, na kateri vzrok razdružitve opozarja karikatura na sliki 10.
Odgovor napiši na črti.

(3 točke)

Skupno število točk: 50

